

Urbanistični svet za Ljubljano

pri

Društvu arhitektov Ljubljana (DAL)

Karlovška 3 / SI-1001 Ljubljana

t 01 252 79 30

f 01 252 79 31

e drustvo.arhitektov.lj@siol.net

w www.drustvo-arhitektov-lj.si

datum: 19.5.2006

Stališče 5 o urbanističnih posegih v Ljubljani

Začasne rabe območij in objektov

Odgovorne v Mestni občini Ljubljana pozivamo, da za razreševanje problemov prehoda ene v drugo rabo in preprečevanje obširnih in dolgotrajnih degradacij zagotovijo pravni okvir za začasno rabo praznih zemljišč in opuščenih stavb v mestu. Verjamemo, da je pod določenimi pogoji in za določen čas, v obdobju med opuščeno in novo vzpostavljeno rabo, možno uveljaviti posebej regulirane oblike opravljanja dejavnosti v zapuščenih stavbah ter tako brez velikih vlaganj začasnih uporabnikov in ob zagotovitvi minimalnih varnostnih in tehničnih pogojev, izkoristiti potenciale prostora v večstransko korist.

Obrazložitev

1

V Ljubljani prenova mesta ne poteka, privatizacija javnega prostora se nadaljuje, špekulativno se opušča raba objektov. Medtem si večina evropskih držav prizadeva za deregulacijo upravljanja v smeri samo-urejanja javnih zadev z različnimi ustanovami civilne družbe.

Metoda neposredne akcije je lahko koristna vzpodbuda neučinkovitemu urejanju in upravljanju mesta. Posredniki in organizatorji rabe opuščenih in izpraznjenih delov mesta pripravljajo in uprizarjajo dogodke, posredujejo podatke o zapuščenih prostorih in objektih, organizirajo različne oblike začasne rabe izpraznjenih prostorov in mestotvorne dejavnosti, ki aktivirajo potencial različnih skupnosti od študentov do umetnikov in podjetnikov. Ta oblika prenove ob ustrezni regulaciji ne povzroča gospodarske škode, ampak lahko zmanjšuje pogubne posledice uničevanja prostora in dejansko preprečujejo vandalizem ter druge neželene rabe. Hkrati tovrstne dejavnosti odpirajo možnosti za razvoj novih oblik rabe, vzdržujejo raven urbanosti in blagodejno vplivajo na življenje v soseščini.

2

Začasna raba je učinkovita oblika minimalne sanacije degradiranih stavb in območij v mestu. V praksi urejanja mnogih evropskih mest zato predstavlja učinkovit urbanistični instrument, ki preprečuje prevelika razvojna nihanja in na ta način posledično zmanjšuje nastajanje prevelikih razlik med deli mesta, ki se razvijajo in tistimi, ki propadajo.

3

Različne države in mesta imajo v ta namen izdelane posebne pravilnike o začasni rabi: na Nizozemskem velja na primer zakon, da se lahko vsakdo vseli v stavbo, ki je več kot eno leto zapuščena. Mestne uprave si prizadevajo vzpostaviti pogoje za začasno rabo degradiranih območij, stavb in zemljišč s raznimi vzpodbudami, razpisi, agencijami in garancijami začasne uporabnike.

4

Začasna raba je v vsestransko korist:

- za lastnike, ker varuje nepremičnino pred vandalskih uničevanjem, požigom, nelegalno rabo, vzdržuje gradbeno stanje in vrednost nepremičnine ter prinaša minimalno najemnino,
- za uporabnike, ki si lahko z minimalnimi vložki priskrbijo sorazmerno velike prostore za najrazličnejše dejavnosti, ustvarjanje in samo-zaposlitev,
- za urbaniste, ker jim je na razpolago učinkovit in prožen razvojni instrument "lahkega urbanizma", ki vzpodbuja dejavno vlogo različnih akterjev, da si sami zagotovijo prostor za svoje dejavnosti po svojih potrebah od spodaj navzgor z dogovarjanjem,
- za mesto, ker zagotavlja primerno živahnost in obljudenost degradiranih območij, ponuja zanimive, alternativne kulturne in druge proizvode,
- za družbo, ker vzpodbuja k povezovanju različnih družbenih skupin, k dejavnemu samo-urejanju zadev in samoorganizaciji v upravljanju mesta.

5

Ljubljana bi s tovrstnimi novimi prijemi obravnave začasen rabe, in s tem omogočanja dostopnosti prostora za kreativne skupine, lahko promovirala nov pristop do spontanih oblik kulturnega dogajanja in spodbujanja razvoja novih oblik življenja in dela v mestu.

Ljubljana se je namreč že v dosedanji praksi postavila na zemljevid evropske kulture tudi z alternativno in inovativno kulturo.

6

To pobudo smo zasnovali v času odmevne alternativne uporabe tovarne Rog v marcu in aprilu 2006 in ob spremljanju uničevanja in celo požiganja zapuščenih starih objektov, ki so kulturna dediščina (npr. Cukrarna, Bellevue in prav pred kratkim še Klavnica).

Ločena mnenja:

ni ločenih mnenj

Dostavljeno:

Urad Županje MOL

Oddelek za urbanizem MOL

Mestni svetniki MOL

Odbor za urbanizem pri Mestnem svetu MOL

mediji

V vednost:

Svet za urbanizem Maribor